

Vətən müharibəsinin 21-ci günü - 2020-ci il oktyabrin 17-si hərb tarihimizə Füzuli şəhərinin və etraf kəndlərin erməni işğalından azad edildiyi gün kimi yazılıdı. Dövlətimizin başçısının 2023-cü il iyulun 31-də imzaladığı Sərəncama əsasən, Füzuli şəhərinin işğaldan azad edildiyi 17 oktyabr tarixi Füzuli şəhəri günü kimi qeyd olunur. Dörd il bundan əvvəl tarixin bu günü Füzuli rayonunun Qoçəhməddi, Çimən, Cuvarlı, Pirəhməddi, Musabəyli, İşıqlı, Dədəli kəndləri və Füzuli şəhəri düşmən tapdağından azad olundu. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev 17 oktyabr 2020-ci il tarixində xalqa müraciətində "Şanlı Azərbaycan Ordusu öz xilaskarlıq missiyasını uğurla davam etdirir. Son günler ərzində mən xalqımı xəbər verərək, yeni azad edilmiş kəndlərin adlarını açıqlamışdım. Bu gün də böyük məmnunluq hissi ilə, böyük sevinc hissi ilə azad edilmiş növbəti yaşayış məntəqələrinin adlarını əziz xalqımı çatdırmaq istəyirəm. Bu gün Füzuli rayonunun aşağıdakı yaşayış məntəqələri işğalçılardan azad edilib - Qoçəhməddi kəndi, Çimən kəndi, Cuvarlı kəndi, Pirəhməddi kəndi, Musabəyli kəndi, İşıqlı kəndi, Dədəli kəndi və Füzuli şəhəri. Füzuli şəhəri işğalçılardan azad edilib, Füzuli bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!" - deyə bildirmişdir. Cənab Prezident onu da bildirmişdir ki, bəziləri hesab edirdi ki, Füzuli şəhərinin işğaldan azad etmək mümkün deyil. Hətta ən tanınmış hərbi mütəxəssislər də belə fikirdə idi ki, Füzulini götürmək, onu işğaldan azad etmək üçün bəlkə aylarla vaxt lazımlı olacaq və bu eməliyyat uğurla neticələnəcək-neticələnməyəcək hələ böyük sual altında idi: "Ancaq müzəffər Azərbaycan Ordusu bu şərəflə missiyanın öhdəsindən gələ bildi və qısa müddət ərzində Füzuli rayonunun eksər kəndləri və Füzuli şəhəri düşmənin tapdağından azad edildi. Füzuli şəhəri deyəndə, əlbəttə, biz hamımız biləmeliyik ki, şəhərdən bir şey qalmayıb, əsər-əlamət qalmayıb, bir dənə də salamat bina qalmayıb. Çünkü otuz il ərzində o vəhşilərin əlində idi, yırtıcı heyvanların əlində idi, çəqqalların əlində idi. Bütün binalar söküllüb, dini abidələrimiz söküllüb, hər şey talan edilib, evlərin dam örtükleri, pəncəreləri, eşyaları, hər şey. Sanki vəhi bir qəbilə bu şəhəri zəbt etmişdir".

"BURAYA GƏLƏN HƏR BİR İNSAN GÖRƏCƏKDİ, ERMƏNI VƏHŞİİLİYİ NƏDƏN İBARƏTDİR"

Əlbəttə ki, Füzuli eməliyyatı Azərbaycan Ordusunun ikinci Qarabağ müharibəsində cənub-şərq cəbhəsində baş vermiş ən əhəmiyyətli döyüşlərdən biri kimi tarixə düşdü. Bu qələbənin qazanılmasında Azərbaycan xalqının əzmi və iradəsi, iqtisadi gücü, müasir ordu quruculuğu və xalq-iqtidarı birliyi mühüm amillər oldu. Ulu ecclərimizən zəngin dövlətçilik və hərb tarixindən ilhamlanan Azərbaycan xalqı daha bir şanlı qəhrəmanlıq salnaməsi yazaraq, özünün qalib xalq olduğunu bütün dünyaya sübut etdi və düşmən üzərində tarixi zəfer çaldı. 1993-cü il 23 avqust tarixində Ermənistən silahlı qüvvələri tərefindən işğal olunan Füzulinin 27 illik həsrətinə son qoyuldu. 1988-ci ildən başlayan Ermənistən təcavüzünə qarşı mübarizədə minlərlə füzullilər döyüşmüş, yüzlərlə füzuliliş şəhid olmuş, yaranmış, itkin düşmüşdür. Füzulinin 1.100-dən çox şəhid və itkini, 113 girovu, 1450 nəfər müxtəlif dərəcəli əlibi var. Füzuliye erməni təcavüzü nəticəsində 36.361 nəfər uşaqlar zərər çəkmiş, onlardan 155 nəfəri yetim qalmışdır. 55 min nəfərə yaxın füzulilər öz doğma torpaqlarından qovulmuşdur. Füzulinin timsalında, eyni zamanda, bütün dünya, hətta bunu görmək istəmeyənlər görürər və görmelidirlər ki, erməni vəhşiliyi nədən ibarətdir". Bu fikirləri Prezident İlham Əliyev ətən ilin oktyabrin 17-də "Füzuli Şəhəri Günü"nde Füzuli şəhərine köcmüş sakinlər və rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri ilə görüşündə bildirib. Dövlətimizin başçısı qeyd edib: "Biz uzun illər Qarabağ dərdimizin həqiqətlərini dünya birliyinin diqqətinə çatdırmağa çalışanda bəziləri inanmadı, elələri də var idi ki, inanmaq istəmirdi. Bi-

Azad Füzulimiz, Şəhər GÜNÜN mübarək!

**Prezident İlham Əliyev:
"Biz birinci şəhərsalma layihəsini
Füzulidə icra edirik"**

zim əlimizdə o qədər də böyük sübutlar yox idi. Biz bilirdik ki, hər şey dağıdılıb, viran qoyulub, ancaq bu dərəcədə hətta biz təsəvvür edə bilmirdik. Çünkü işğalçı dövlət heç kimi o vaxt bu bölgəye buraxmırı, qadağan etmişdi. Nə üçün? Çünkü buraya gələn hər bir insan görəcəkdi, erməni vəhşiliyi nedən ibarətdir. Onun təzahürleri hər yerde görünür".

"HƏM FÜZULİDƏ, HƏM BÜTÜN BAŞQA ŞƏHƏR VƏ KƏNDLƏRİMİZDƏ HƏYATA KEÇİRİLƏN LAYİHƏLƏR, DÜNYA MİQYASINDA ŞƏHƏRSALMA PRİNSİPLƏRİNİN YENİ QAYDALARINI TƏSBİT EDİR"

Prezident İlham Əliyevin işğaldan azad olunan ərazilərə o cümlədən, Füzuliye səfərləri tarixi hadisərlərə yadda qalır. Füzuli Beynəlxalq Hava Limanının istifadəyə verilməsi, Dövlətyarlı kəndində "Ağlı kənd" in təməlqoyma mərasimi, Rəqəmsal Stansiya idarəetmə Mərkəzinin təməlqoyma mərasimi və s. Füzulinin tezliklə abadlaşmasına yönəlmış layihələrdir. Cəmi 9 ay ərzində müasir standartlara cavab verən Beynəlxalq Hava Limanının inşa edilib istifadəyə verilməsi və bu layihənin tam dağıdılmış, heç bir adı infrastruktur belə olmayan bir ərazidə həyata keçirilməsi Azə-

baycan dövlətinin iqtisadi qüdrətinini göstəricisidir. Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı, xüsusən bu rayonun Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun hava qapısı rolu oynadığını birmənalı sürətdə təsbit edir. Ən əsası isə onu qeyd edək ki, işğaldan azad olunan ərazilərimizdə kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi bu ərazilərin müasir zamanın tələblərinə uyğun qurulmasına və Böyük Qaydımızla əzəli Qarabağ torpağında insanların rahat, firavan yaşamasına istiqamətlənib. "Bu gün həm Füzulidə, həm bütün başqa şəhər və kəndlərimizdə həyata keçirilən layihələr, dünya miqyasında şəhərsalma prinsiplərinin yeni qaydalarını təsbit edir və bunu təkcə mən yox, bir çox beynəlxalq ekspertlər qeyd edirlər", - deyə Azərbaycan Prezidenti bildirib: "Beynəlxalq təşkilatlar bunu çox yüksək qiymətləndirirlər, çünkü doğrudan da burada yaşayış üçün ən gözəl şərait yaradılıb, hem binaların daxili quruluşu, hem mənzillərin daxili dizaynı, hem mərtəbəlilik prinsipi, binaların bir-birindən aralı olması, məsafə, hər şey gözlənilib. Yəni, rahat yaşamaq üçün bütün infrastruktur, şərait var".

"FÜZULİYƏ HƏYAT QAYIDIR VƏ QAYIDACAQ"

Bu gün işğaldan azad olunan ərazilərimizdə, eləcə də Füzulidə abadlıq-quruculuq işləri böyük vüsət alıb. Füzuli şəhərinin Baş planı hazırlanıb. Baş planda 2040-ci ildək Füzuli şəhərinin inzibati ərazisinin 1943 hektara, əhalisinin 50 min nəfərə çatdırılması nəzərdə

tutulur. Şəhərdə rahat və müasir həyat şəraitinin təmin edilməsi üçün orta və azmərtəbəli yaşayış binaları, həyətyani torpaq sahələri olan fərdi evlər inşa ediləcək, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, istehsalat müəssisələri, rekreatiya və digər teyinatlı zonalar yaradılacaq. Yaşayış ərazilərinin sixlığın müəyyənleşdirilməsində prognoslaşdırılan əhali sayı ilə yanaşı, təklif edilən digər şəhər xidmətlərinin yerləşməsi də nəzəre alınır. Məşğulluğun və sosial xidmətlərin təmini üçün şəhərdə 9 ümumi və orta təhsil müəssisəsi, 13 məktəb-qədər təhsil müəssisəsi, peşə təhsili müəssisəsi, internat tipli musiqi məktəbi, xəstəxana, idman və sağlamlıq mərkəzi, mədəniyyət mərkəzi, inzibati mərkəz, idman kompleksiinin inşası, Qələbə və Memorial park, 6 məhəllə parkı və şəhər meydanının, ərazisi 150 hektardan çox olan ekoparkın salınması planlaşdırılır. Baş planda Füzuli şəhərinin dayanıqli inkişafı, ağlı həller əsasında qurulması və insanların sağlam həyatını təmin etmək üçün ən müasir şəhərsalma yanaşmaları tətbiq edilib.

Bildiyimiz kimi, Füzuli şəhərində Özbəkistanın hədiyyəsi olan 960 şagird yerlik Mirzə Uluqbəy adına məktəbin, daha sonra isə Qazaxistanın hədiyyəsi olan Kurmanqazı adına Uşaq Yaradıcılıq Mərkəzinin istifadəyə verilməsi füzulilər üçün unudulmaz hədiyyə olmaqla yanaşı, ölkələrimiz və xalqlarımızın dostluğunun, qardaşlığının sarsılmazlığını daha bir göstəricisidir. Prezident İlham Əliyevin bildirdiyi kimi, "Füzuliye həyat qaydır və qayrdacaq. Əminəm ki, maksimum qısa müddət ərzində Füzuli şəhəri də, rayonun kəndləri də çəkəklənəcək. Biz azad edilmiş ərazilərdə ən müasir texnologiyaları tətbiq edirik. Bu, artıq reallıqdır. Bunu mən mühəribə başa çatandan dərhal sonra bəyan etmişdim və bunu bu gün hər kəs görebilir".

Prezident, Müzəffər Ali Bağ Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli Azərbaycan Ordusunun qazandığı Zəfer nəticəsində keçmiş məcburi köçkünlərin 30 ildən sonra könülli olaraq, təhlükəsiz şəkildə doğma yurdlarına qayıtmamasına imkan yaranıb. Abadlaşan və dəhədən qızıl şəhərənəqəsən Füzuli şəhərinin sakinləri hərtərəfli dövlət qayğısı ilə əhatə olunub. Qeyd edək ki, köçürülen ailələr Füzuli şəhərində yenidən tikilən evlərə məskunlaşırlar. Füzuli abadlaşır və yenidən qurulur. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin müdrik siyaseti, siyasi iradəsi ilə Füzuli - Şuşa yolunun teməlinin qoyulması və qısa müddətə müasir tələblər əsasında və keyfiyyəti surətdə istifadəyə verilməsi, o cümlədən Füzuli-Ağdam, Füzuli-Hadrut və digər avtomobil yollarının inşası xüsusi ilə qeyd olunmalıdır.

"Bizim bütün şəhərlərimiz, bax, Füzuli ki mi olacaq. Çünkü Füzulidə biz birinci şəhərsalma layihəsini icra edirik", - deyə Prezident bildirib. Laçınlıların öz doğma yurduna füzulilərden bir qədər tez qayıtdıqlarını vurğulayan dövlətimizin başçısı deyib: "Amma Laçın şəhərində ermənilər qanunsuz məskunlaşma apardıqları üçün orada binaların bəziləri qalmışdır və biz o evləri sadəcə olaraq bərpə etdik, ən gözəl şərait yaratdıq. Deməli, Laçının əvvəlki şəhərsalma mənzərəsi yerindədir. Burada isə şəhər tamamilə yenidən qurulur".

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan dəha böyük zirvələr fəth edəcəkdir. Bütün sahələr üzrə hərtərəfli inkişaf etmiş, güclü iqtisadiyyata sahib müstəqil Azərbaycan olacaq. Bu gün Azərbaycan qalib dövlətdir. Xalq-iqtidarı birləşdirəcək, qələbədən qələbəyə aparır. Prezident İlham Əliyev xalqımızın həyatında böyük dəyişikliklər yaranan tarixi vəzifələrin həyata keçirilməsi yükünü və məsliyyətini daşıyaraq milli maraqları ifadə edən siyaset həyata keçirir. İşğaldan azad olunan ərazilərimizdə kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi bu ərazilərin müasir zamanın tələblərinə uyğun qurulmasına və Böyük Qaydımızla əzəli Qarabağ torpağında insanların rahat, firavan yaşamasına istiqamətlənib. Bu gün işğaldan azad olunan ərazilərimizdə, eləcə də Füzulidə abadlıq-quruculuq işləri böyük vüsət alıb. Füzuli qaynar dövrünü yaşıyır.

Zümrüd BAYRAMOVA